

# Alkohol za volantem: Trochu racionality

18.dubna 2010 Roman Ječmínek

Jako prezident Autoklubu České republiky odpovídám na dotazy médií ve smyslu, že řidič se považuje za ovlivněného alkoholem až tehdy, je-li v jeho těle zjištěn obsah alkoholu ve výši větší než 0,2 ‰, a na mé vyjádření reaguje tiskový mluvčí příslušného ministerstva či představitel některé policejní složky tím, že populisticky prohlásí, že alkohol za volant samozřejmě nepatří, a slíbí, že jakýkoliv návrh na změnu tzv. nulového limitu bude vetovat. K tomu novinář přidá „názor národa“, např. vyjádření ženy, která požaduje, aby bylo zakázáno i pivo bez obsahu alkoholu, a je to.

Podívejme se tedy na problém alkoholu za volantem uceleně. Nejprve si připomeňme některé skutečnosti:

- Počet nehod zaviněných pod vlivem alkoholu i počet lidí usmrcených při těchto nehodách představují z celkového počtu nehod a počtu usmrcených cca 4 %. Statistiky ovšem neuvádějí, s jakým obsahem alkoholu v krvi řidiči nehody zavinili. Ukazuje se však, že zejména u nehod se smrtelnými následky jde pravidelně o poměrně vysoký obsah alkoholu v krvi, většinou více než 1 promile.
- Při zjištění jakékoliv nenulové hodnoty při dechové zkoušce policista řidiče vždy vyzve (je povinen vyzvat), aby se podrobil lékařskému vyšetření, tedy odběru krve. Laboratoře na odběr krve po silniční kontrole však hladiny nižší než 0,2 promile považují za nulové, protože jsou pro ně „klinicky úplně němé“. Řidič tak končí bez trestu, ale kromě zbytečné šikany řidiče zůstávají stohy formulářů a účty za testy. Jeden test stojí zhruba pět set korun a jenom v Praze je takových případů asi 700 za rok. To představuje zbytečně vynaložených 350 tisíc korun, a navíc poštovné, obálky obíhající mezi úřady, náklady na práci úředníků atd.

Za menší množství alkoholu v krvi, než které je ve většině zemí Evropy povolené, je řidič v ČR velmi přísně trestán: za 0,3 a méně promile třemi body, pokutou od 10 do 20 tisíc Kč a zákazem řízení od 6 měsíců do jednoho roku. Řidič, který přijíždí do ČR z jiné země, např. z Německa či Rakouska, může být bezprostředně po překročení státní hranice přísně potrestán, ačkoliv krátce předtím vyhovoval předpisům jiného evropského státu.

- Řidič v ČR sice nesmí mít ani zlomek promile alkoholu v krvi, ale klidně může řídit po probdělé noci či nadměrné námaze, nikdo nezjišťuje a nezjistí, že si cestou zakouří marihuanu, a nikomu nevádí, že při jízdě telefonuje, byť s použitím hands free, což ho od soustředění na řízení odvádí stejně nebo více, než kdyby měl v krvi 0,8 promile alkoholu (viz britské aj. výzkumy).
- Nulový limit není uplatňován ani při tak náročných činnostech, jako je vrcholový sport. Světová antidopingová organizace WADA, jejímiž stanovisky se řídí Mezinárodní olympijský výbor, toleruje pro sportovce alkohol v krvi většinou do 0,1 promile, což mj. platí i pro jezdce Formule 1 (např. pro letecké sporty platí limit 0,2 promile a pro vodní motorismus dokonce 0,3 promile).

Ano, jsou to zástupné problémy, jak měření nepatrných překročení dovolené rychlosti, tak snaha o postihování i minimálních hodnot alkoholu v krvi řidičů. Řeší se problémy, které souvisejí s jednotkami procent ve statistice nehodovosti, ale nechávají nás v klidu ty, které znamenají v následcích nehod hodně desítek procent. Je to obdobné, jako když v souvislosti se zákazy jízdy nákladních vozidel (kamionů aj.) odborná komise řeší, zda v supermarketech budou v sobotu ráno čerstvé rohlíky, místo abychom sladili zákazy v České republice s režimem, který panuje v sousedních státech.

Za Autoklub ČR, všechny jeho členy i většinu motoristů mohu vyslovit názor, že

- zavinění nehody pod vlivem alkoholu by mělo být nekompromisně trestáno,
- policie by měla ve svých statistikách v souvislosti s „alkoholickými“ nehodami sledovat hladinu alkoholu v krvi řidičů, kteří zaviní nehodu (dosud se tak neděje),
- případy, kdy řidič pod vlivem alkoholu zaviní nehodu, by měly být odlišeny od prostého zjištění alkoholu v krvi řidiče,
- po zjištění hladiny alkoholu v krvi nižší (v případech, kdy nejde o zavinění nehody), než je tolerováno ve většině evropských států (0,5 promile), by měl následovat jen finanční postih, bez přidělení trestných bodů a odebrání řidičského průkazu,
- stanovení současného nulového limitu alkoholu v krvi řidiče by mělo být přehodnoceno. Mělo by být zváženo uzákonění nenulového limitu, případně s dalším omezením pro určité kategorie řidičů (mladiství řidiči, noví držitelé řidičského oprávnění, řidiči hromadné dopravy osob apod.).
- je nezbytné, aby limit alkoholu v krvi řidičů byl určen racionálně, na základě stanovisek odborníků z oblasti dopravy a medicíny; bylo by na škodu věci, kdyby rozhodující byla např. vyjádření politiků apod.